

Diumenge 29 durant l'any
Cicle A lectura primera

EL REI QUE POC S'HO PENSAVA

La segona part del llibre del profeta Isaïes, que va dels capítols 40 a 55 es considera una obra d'autor desconegut que se'l coneix i s'esmenta per Deuteroisaïes o Segon Isaïes. Aquest profeta predica entre els exiliats a Babilònia i el seu pensament és cabdal per adonar-se de quin és el pensament, que hi ha sota el que podríem dir-ne teologia del retorn. El seu llibre, dissortadament menystingut durant massa temps, s'està revaloritzant com una de les peces clau del pensament veterotestamentari. D'aquest llibre se'n llegeixen uns versets (Is 45, 1.4- 6) en la primera lectura d'aquest diumenge. En ells ressona la veu de Déu dirigint-se a Cir per dir-li que les seves conquestes i grans victòries militars no són altra cosa que el compliment d'un pla prèviament dissenyat pel Déu d'Israel.

Efectivament, Cir va ser el causant de la caiguda de l'imperi babilònic. L'imperi, que durant el mandat de Nabucodonosor havia estat el motor de la deportació a Babilònia de dirigents, mandataris, rics i poderosos del poble d'Israel, ha acabat rendint-se al domini de l'imperi persa.

El Cir de qui parla el text del Segon Isaïes és el que històricament es coneix per Cir II el gran, fill de Cambises rei d'Anshan. L'any 546 aC. inicia una campanya militar amb la qual aconseguirà conquerir tot l'Orient Mitjà, o l'equivalent del que en aquells moments es repartien entre el rei de Babilònia, Nabonid, ajudat pel seu fill Baltasar (el que apareix en el llibre de Daniel) i el rei de Lídia, Cres. L'any 539 aC. s'ha fet l'amo de tot Babilònia. És un conqueridor ambiciós però altrament també magnànim. El llibre bíblic d'Esdres ens dóna notícia del decret pel qual Cir permet el retorn dels exiliats a Jerusalem, autoritza la reconstrucció del temple i estimula a que aquests exiliats siguin ajudats econòmicament (Esd 1,2-4). En un altre indret del mateix llibre d'Esdres, es diu que Cir va decretar el retorn dels objectes de culte, que havien estat robats del temple de Jerusalem. La magnanimitat de Cir pot respondre a les seves idees, més liberals que no pas les dels babilonis, a l'hora de concebre l'organització d'un gran imperi. La seva generositat està històricament ben documentada. Responia sobretot a una intencionalitat política que volia capgirar el descontent dels pobles abans sotmesos al domini babilònic convertint-lo en una adhesió entusiasta.

De tots aquests esdeveniments històrics Israel en fa una lectura profundament religiosa. Els contempla en l'òptica de la fe. El text insisteix en que Cir actua completament, sense saber-ho, a les ordres de Déu. És l'executor d'un pla que s'inscriu en un projecte, que comença amb la creació del món. De cap manera és fruit de la improvisació, ni tampoc de la seva personal perícia militar. El text immediatament precedent al de la lectura dominical (Is 44, 24-28) juxtaposa les decisions de Déu en el moment de la creació amb la decisió de Déu d'escollir Cir per reconstruir Jerusalem i posar els fonaments del temple. Déu és senyor de la creació i Déu és senyor de la història. El Segon Isaïes insereix el fet històric del retorn de l'exili en el context d'un pla de salvació de gran abast que comença amb la creació del món.

Cir apareix en el text investit d'una categoria excepcional. Gaudeix d'una protecció especial de Déu poc freqüent en els personatges de l'Antic Testament. I és que darrera de la conquesta militar de Cir i el fet històric del retorn s'hi amaga una profundíssima intencionalitat religiosa: "Que tothom sàpiga de llevant fins a ponent que fora de mi no hi ha ningú. Jo sóc el Senyor i no n'hi ha d'altre".